

Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості в умовах воєнного стану : матеріали наук.-практ. онлайн-конф. 23–25 черв. 2022 р. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. С. 149–157.

3. Лебедик Л. В., Стрельніков В. Ю., Стрельніков М. В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін : навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с.

4. Лосєва Н., Стрельніков В. Розвиток готовності педагогічних працівників до самовдосконалення на основі короткотермінових курсів-тренінгів. *Імідж сучасного педагога*. 2020. № 1 (190). С. 49–53.

5. Стрельніков В. Ю. Удосконалення форм навчання у сучасній вищій школі: верифікація ідей Михайла Остроградського. *Імідж сучасного педагога*. 2016. № 6. С. 12–17.

УДК 379.821(477.53)

Л. В. СЕМЕНЯКА, директор Полтавського міського центру позашкільної освіти Полтавської міської ради;

Т. С. СИНЯГІВСЬКА, заступник директора з навчально-виховної роботи Полтавського міського центру позашкільної освіти Полтавської міської ради;

Н. В. ПАНАСЕНКО, методист Полтавського міського центру позашкільної освіти Полтавської міської ради

ПОЛТАВСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: РЕАЛІЗАЦІЇ ПРІОРИТЕТНИХ ЗАВДАНЬ СЬОГОДЕННЯ

У статті презентовано досвід Полтавського міського центру позашкільної освіти як комплексного позашкільного навчального закладу. Розглянуто його місце у позашкільній освіті Полтавської об'єднаної територіальної громади. Визначені пріоритетні напрями роботи, шляхи реалізації завдань.

Ключові слова: позашкільна освіта, вихованець, творчість.

Полтавський міський центр позашкільної освіти (далі – ПМЦПО) – це освітній, організаційний та інформаційно-методичний осередок у потужній позашкільній системі міста, що

має свою цікаву історію. Заснований у 1972-му році, як Полтавська міська станція юних техніків, де функціонувало 9 гуртків, навчалось 135 дітей.

У 2017-му році Центр був визнаним одним із найбільших позашкільних закладів в системі освіти України. Учасник Міжнародної освітньої комплексної програми Європейського Союзу «Ерасмус+», Міжнародного німецько-швейцарського проекту «Інтегрований розвиток міст України», Міжнародних виставок «Сучасні заклади освіти», член Міжнародної асоціації позашкільної освіти. В 2019-му році Центр атестований з відзнакою.

На сьогодні ПМЦПО є комплексним, створює оптимальні умови для розвитку і забезпечує потреби дітей та юнацтва в додатковій освіті: в галузі науки, техніки, мистецтвознавства, спорту; здобуття первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних учнівській молоді для соціалізації та подальшого зростання. Близько 2 тис. вихованців навчається у 63 гуртках.

Потреби особистості у творчій самореалізації, вільний вибір дитини – це головна умова визначення змісту й організації педагогічної роботи позашкільного закладу. Де основними цінностями є свобода, автономність, активність та відповідальність учасників освітнього процесу. В основу діяльності ПМЦПО на період до 2026-го року закладено довгострокову Стратегію розвитку закладу та визначені концептуальні основи діяльності, можливості надання якісної додаткової освіти, напрями виховання дітей, підвищення майстерності педагогів тощо. Поставлені завдання реалізується через проекти: від екології до здорового способу життя «Територія здоров'я, краси і успіху», для обдарованої молоді «Плекаємо таланти», культурологічного – «Світ навколо мене», мистецького – «Креативний простір».

24 лютого 2022-го року Україна відчула страшний подих війни, яка перевернула наше життя! Але не зупинила! Адже сила

українців – в єдності. Так і наш заклад об'єднався заради єдиної мети – ПЕРЕМОГИ!

Майбутнє суспільства залежить від того, яким змістом і цінностями буде наповнено внутрішній світ особистості. Перед системою позашкільної освіти виникає соціальне завдання, спрямоване формувати у вихованців вміння створювати себе, виявляти свідому активність та робити вільний вибір, адекватний вимогам життя.

В умовах війни ПМЦПО продовжив освітню діяльність за дев'яти напрямками: художньо-естетичним, науково-технічним, оздоровчим, дослідницько-експериментальним, еколог натуралістичним, туристсько-краєзнавчим, гуманітарним, фізкультурно-спортивним, соціально-реабілітаційним. З метою збереження можливостей надання якісної освіти вихованцям, педагоги Центру організували освітній процес за новими вимогами, працюючи зі здобувачами освіти у дистанційному і змішаному режимі та форматі індивідуальних консультацій, надаючи психологічну підтримку дітям з-поміж ВПО, що тимчасово отримали прихисток в приміщенні закладу. Продовжена організаційно-координаційна робота з дослідно-експериментального та туристсько-краєзнавчого напрямів в освітніх закладах міста.

Враховуючи потреби дітей, попри воєнний стан, в закладі відкрилися нові гуртки з волейболу, карате, футболу, фізики. Колектив Центру позашкільної освіти досяг значних результатів, показав високий рівень освітньої діяльності.

З початку війни у ПМЦПО організований волонтерський осередок «@Клаптик.com», до роботи якого долучилися педагогічний і дитячий колективи, батьківська громада. Налагоджена співпраця з благодійним фондом «Сильні та незламні». На підтримку захисників виготовлено та передано 60 маскувальних сіток, 288 балаклав, 400 бандан, 24 пари рукавиць,

400 одиниць спідньої білизни, ковдри, кікімори та дощовики, окопні свічки.

На бульварі Богдана Хмельницького були організовані яскраві свята 19 травня до Дня вишиванки та 1 червня до Дня захисту дітей. Для малечі діяли творчі майданчики з розпису сумок-шоперів, створення оберегів та листівок для воїнів, виготовлення прикрас та іграшок.

За час війни вихованці Центру презентували нові творчі ідеї та взяли участь у 256 міжнародних, всеукраїнських, обласних, міських змаганнях, конкурсах, акціях та фестивалях.

Незамінною ланкою культурно-мистецького життя закладу є зразковий художній колектив «Циркова студія «Крафт». Юні артисти підкорили сцени 12 міжнародних фестивалів-конкурсів мистецтва: «Зоряний олімп», «Коронація талантів», «Золота соната», «Без гравітації» та інші. Відзначені кубком та дипломом за «Краще втілення режисерського задуму», мають 13 Гран-прі.

Гармонійне поєднання мистецтва та спорту – це саме про колектив спортивного бального танцю «Естадес». Вихованці є переможцями та призерами 9 всеукраїнських фестивалів та змагань. Загалом танцівники отримали 75 призових місця, взяли участь у ряді благодійних танцювальних зборах на допомогу ЗСУ.

Гуртки «Акторська майстерність» та театральний «Амплуа» працювали над створенням артикуляційних розминок, навчальних роликів та інформаційних хвилинок, вітальних відео до різних свят тощо. Колектив «Амплуа» – переможці Всеукраїнського конкурсу молодих читців, конкурсу «Вільні та незламні», Міжнародного фестивалю-конкурсу учнівської та студентської творчості «Змагаймося за нове життя».

Стрімко розвивались і навчались вихованці гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку, де опановують навички виживання, туристичну підготовку, вивчають історію. А у гуртках з вільної боротьби, карате та футболу діти загартовують тіло і

виховують мужній характер. Вихованці взяли участь в турнірах та чемпіонатах м. Полтава, м. Київ, м. Збараж, м. Біла Церква.

Вихованці гуртків науково-технічного напрямку мають досягнення в обласному конкурсі з інформаційних технологій, Всеукраїнському конкурсі учнів молодшого шкільного віку з ПТМ. Заняття гуртка «Робототехніка» відбуваються у сучасній STEAM-лабораторії CyberRoboLab. Вихованці мають дипломи призерів обласних конкурсів з робототехніки у містах Дніпро, Полтава, учасники Міжнародного конкурсу наукових робіт «Black Sea Science».

Креативні вихованці 20 гуртків декоративно-прикладного профілю стали переможцями та призерами понад 100 конкурсів, акцій та фестивалів різних рівнів: «Мішечок-2022», «Візерунки фантазій», «Золота осінь 2022», «Військові обереги від Святого Миколая», «Знай і люби свій край», «Чарівний віночок сили України», «Вулицями Києва» та інших.

Роботи юних майстрів експонувались у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка, Полтавській обласній бібліотеці для дітей імені Панаса Мирного, у виставках «Весна. Україна», «Злет та сила, сила і краса», «Яблунева палітра», «Історії сірої хмаринки», «Зимові фантазії». В Полтавському художньому музеї імені Миколи Ярошенка були організовані персональні виставки вихованців гуртка «Гончарний двір» – «Керамічні фантазії» та вихованців гуртка «Акторська лялька» – «На крилах».

З 2017-го року ЦПО є постійним учасником урбаністично-культурного фестивалю «Майстерня міста». Не став винятком і 2023 рік. Закладом представлено творчий проєкт «Птаха миру».

На осінніх канікулах закладом проведений регіональний відкритий онлайн-конкурс дитячої творчості «Дивосвіт». Учасниками якого стало 225 дітей з закладів загальної середньої освіти м. Полтави та закладів позашкільної освіти міста й області. Перемогу отримали 106 учасників.

Одним із важливих осередків культурної спадщини та національно-патріотичного виховання особистості є зразковий музей етнографії ПМЦПО. В умовах воєнного стану педагоги закладу використовують музейне середовище для проведення тематичних відео майстер-класів та заходів. В музеї проведені оглядові екскурсії, інтерактивні історичні мандрівки для учнів ЗЗСО та вихованців; організовані й проведені навчально-пізнавальні зустрічі, практичні заняття, пошукова робота зі здобувачами вищої освіти.

Для якісної організації освітнього процесу керівники гуртків щоденно працюють над створенням відеозанять, онлайн-квестів та вікторин, які мають як навчальний, так і розважальний характер та розміщені на сторінці Центру у фейсбуці та ютюб-каналах гуртків, проводять майстер-класи для учнівської та студентської молоді, освітян, жителів міста, проведено понад 400 творчих майстерень, ігрових програм, флешмобів для дітей ВПО.

Педагоги стали учасниками методичних заходів та зустрічей, дидактичних онлайн-занять. Отримали перемоги у конкурсах професійної майстерності: Обласного конкурсу мініатюр (2022-й р. – 3 місце, 2023-й р. – 1 місце), Обласного заочного конкурсу серед педагогів закладів позашкільної освіти на крапці навчальні програми, навчально-методичні посібники та методичні розробки з науково-технічного напрямку 2023» (2 місце), конкурсу «Мозаїка педагогічної майстерності» (2022-й р. – 3 місце, 2023-й р. – 3 місце), Відкритого конкурсу «Сучасне заняття гуртка: МАЙСТЕРність. Інновація» (2023-й р. – 1, 2 та 3 місця) тощо. Відзначені дипломами, грамотами, подяками та сертифікатами.

Навчання і виховання у гуртках ідуть пліч-о-пліч у співпраці керівника, вихованців та їх батьків. Саме батьки є частиною дружньої родини Центру та опорою. Вони активно долучаються до освітнього процесу, підтримуючи дітей у період війни, у

підготовці до конкурсів і виставок, супроводжують дітей на змагання. Долучаються до майстер-класів, сімейних свят тощо.

ПМЦПО тісно співпрацює з закладами освіти різних типів, науковими та виробничими установами, бібліотеками, музеями, громадськими організаціями Полтавської територіальної громади міста та області: Національним університетом «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», ПНПУ імені В. Г. Короленка, Полтавською академією неперервної освіти ім. М. В. Остроградського, ПОЦЕВУМ, ПОЦНТТУМ, ПОЕНЦУМ, ПОЦНПВТКУМ, ЗЗСО міста, Полтавською обласною бібліотекою для дітей імені Панаса Мирного, Полтавським художнім музеєм імені Миколи Ярошенка, Міжнародною асоціацією позашкільної освіти. Так співпраця сприяє збагаченню позашкільного освітнього простору сучасними засобами соціалізації особистості.

Отже, результати роботи закладу в умовах війни свідчать про високий рівень організації освітньої діяльності та методичної роботи. Результативності досягнень вихованців та педагогів притаманна тенденція зростання. Безперечно, Полтавський міський центр позашкільної освіти має потужний ресурс з реалізації багатьох освітньо-виховних, соціально-культурних, діяльнісно-громадських проєктів.

Тож, не зупиняємося і разом крокуємо до ПЕРЕМОГИ!

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про позашкільну освіту» від 22 червня 2000 р. № 46. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text> (дата звернення: 25.11.2023).
2. Петрушевська І. Від позашкільної діяльності – до позашкільної освіти. *Позашкілля*. 2011. № 7. С. 27–31.
3. Позашкільна освіта: теоретичні і практичні аспекти розвитку: монографія у 3 кн. / за заг. ред. к.п.н. Л. В. Тихоненко. Суми : Університетська книга, 2014. кн. 3. 272 с.